

MEDICĪNAS SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCA

Rūta Vinķele

15 000
šķirklju un to skaidrojumu

Mākslinieks *Uldis Baltutis*

Medicīnas terminoloģija ir lielā mērā internacionālīzēta, jo balstās galvenokārt uz latīņu un sengrieķu vārdiem un šo valodu leksikas elementiem. Gandrīz visi grieķu cilmes termini laika gaitā ir latinizējušies.

Šī vārdnīca nav nedz izsmeļošs medicīnas terminu apkopojums, nedz arī populāra medicīnas enciklopēdija, bet gan plašām lasītāju aprindām domāta medicīnas svešvārdu vārdnīca. Vārdnīcā ietverti gandrīz 15 000 citvalodu cilmes termini, kas tiek lietoti latviešu valodā. Šķirkļu nosaukumi doti latviešu alfabēta secībā pus-treknēm burtiem. Aiz šķirkļa iekavās kursīvā norādīta izcelsmes valoda.

Atsevišķas vārdnīcas sadaļas veido «Salikteņu elementu izcelsme un nozīme», kur sniegta etimoloģija, norādot attiecīgo valodu un cilmes vārdu ar tulkojumu, un «Citvalodu vārdi un teicieni, kurus lieto oriģinālrakstībā».

© R. Vinķele, 2007

© U. Baltutis, 2007

ISBN 978-9984-800-18-9

© «Izdevniecība Avots», 2007

Lietotie saīsinājumi

<i>anat.</i>	– anatomija
<i>apm.</i>	– apmēram
<i>bakteriol.</i>	– bakterioloģija
<i>bioķīm.</i>	– bioķīmija
<i>biol.</i>	– bioloģija
<i>citol.</i>	– citoloģija
<i>dermatol.</i>	– dermatoloģija
<i>el.</i>	– elektronika
<i>embriol.</i>	– embrioloģija
<i>epidemiol.</i>	– epidemioloģija
<i>farm.</i>	– farmācija
<i>farmakol.</i>	– farmakoloģija
<i>fiz.</i>	– fizika
<i>fiziol.</i>	– fizioloģija
<i>fr.</i>	– franču
<i>gk.</i>	– galvenokārt
<i>gr.</i>	– sengrieķu
<i>ģen.</i>	– ģenētika
<i>hemat.</i>	– hematoloģija
<i>histol.</i>	– histoloģija
<i>it.</i>	– itāliešu
<i>kodolķīm.</i>	– kodolķīmija
<i>koloīdķīm.</i>	– koloīdķīmija
<i>kraniom.</i>	– kraniometrija

<i>ķīm.</i>	– ķīmija
<i>lat.</i>	– latīņu
<i>malaj.</i>	– malajiešu
<i>mat.</i>	– matemātika
<i>med.</i>	– medicīna
<i>mikrobiol.</i>	– mikrobioloģija
<i>mikroskop.</i>	– mikroskopija
<i>oftalm.</i>	– oftalmoloģija
<i>patol.</i>	– patoloģija
<i>pers.</i>	– persiešu
<i>piem.</i>	– piemēram
<i>protozool.</i>	– protozooloģija
<i>psih.</i>	– psihiatrija
<i>psihol.</i>	– psiholoģija
<i>radiobiol.</i>	– radiobioloģija
<i>saīs.</i>	– saīsinājums
<i>sk.</i>	– skaties
<i>stomat.</i>	– stomatoloģija
<i>sp.</i>	– spāņu
<i>t. i.</i>	– tas ir
<i>t. s.</i>	– tā saucamais
<i>u. c.</i>	– un citi
<i>u. tml.</i>	– un tamlīdzīgi
<i>utt.</i>	– un tā tālāk
<i>zool.</i>	– zooloģija

A

- a-, an-** (*gr.*) – priedēklis, kas nozīmē noliegumu, trūkumu, zudumu, nespēju
- ab-, abs-** (*lat.*) – priedēklis, kas nozīmē atrašanos ārpusē, norāda uz kustību vai darbību prom
- abaksiāls** (*lat.*) – ārpus ass līnijas esošs, kas tiecas prom no ass
- abartikulārs** (*lat.*) – ar locītavu nesavienots, no tās atdalīts; ārpus locītavas, piem., iekaisums
- abāzija** (*gr.*) – nespēja staigāt, galvenokārt nervu sistēmas saslimšanas dēļ
- abdomens** (*lat.*) – vēders, vēdera dobums
- abdomino-** (*lat.*) – saliktos vārdos norāda uz vēderu
- abdominocentēze** (*lat.*) – vēdera dobuma punkcija, vēdera sienas pārduršana
- abdukcija** (*lat.*) – atvirzīšana, novirzīšana sāpus, piem., locekļa
- aberācija** (*lat.*) – novirze no normas izskata, formas vai funkciju ziņā, optiskās aberācijas dažādiem veidiem ir nozīme oftalmoloģijā. Prāta aberācija – prāta sajukums, nespēja koncentrēties, domu skraidīšana
- abioze** (*lat.*) – dzīvības vai tās pazīmju trūkums
- abiritācija** (*lat.*) – audu kairināmības, uzbudināmības samazināšanās
- ablaktācija** (*lat.*) – 1. bērna atradināšana no mātes krūts; 2. piena sekrēcijas apstāšanās